

Oświadczenie złożone przez senatora Ryszarda Knosale na 34. posiedzeniu Senatu w dniu 28 maja 2009 r.

Oświadczenie skierowane do prezesa Rady Ministrów Donalda Tuska

W dobie aktualnych zawirowań gospodarczych szczególnej istotności nabiera zapewnienie jak najskuteczniejszej absorpcji środków unijnych. Fundusze te pomagają podtrzymać aktywność gospodarczą wielu podmiotów, a co za tym idzie, wpływają pozytywnie na utrzymanie miejsc pracy. W tym obszarze niebagatelną rolę odgrywają uregulowania prawne w zakresie zamówień publicznych – narzędzia niezbędnego przy wyborze wykonawców do realizacji zadań, między innymi finansowanych z funduszy unijnych.

Dlatego też pozwalam sobie przedstawić szereg postulatów odnośnie do zmian ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych. Postulaty te zostały wypracowane przez samorządy lokalne województwa opolskiego i wynikają między innymi z bieżącej praktyki stosowania przepisów tej ustawy.

Zgodnie z art. 4 pkt 8 ustawy, prawa zamówień publicznych nie stosuje się do zamówień i konkursów, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 14 tysięcy euro. W ocenie strony samorządowej zasadnym jest podniesienie tego progu. Zabieg ten wpłynąłby bezpośrednio na przyspieszenie wydatkowania środków unijnych przy realizacji tak zwanych małych zamówień, a ponadto miałby pośredni wpływ na przygotowanie zamówień na inwestycje o dużej wartości. Duże zadania inwestycyjne poprzedzane są zazwyczaj pracami przygotowawczymi o wartości mniejszej. Obecnie zamówienia na prace przygotowawcze – między innymi: usługi geodezyjne, inwentaryzacja, prace projektowe, przygotowanie terenu – nierzadko wymagają przeprowadzenia pełnej procedury, właśnie ze względu na próg 14 tysięcy euro. Często też nie jest możliwe skrócenie czasu realizacji inwestycji poprzez równoległe prowadzenie jej etapów, gdyż nierzadko zakończenie jednej procedury zamówień publicznych warunkuje możliwość rozpoczęcia dalszych.

Kolejnym istotnym aspektem jest nagląca potrzeba wprowadzenia uregulowań prawnych, które skutecznie ograniczyłyby opóźnienia powstałe ze względu na konieczność rozpatrywania niektórych protestów i odwołań. Podstawową kwestią zasługującą na rozważenie jest to, czy organ, do którego wnosi się protest albo odwołanie, nie powinien zostać wyposażony w możliwość jego odrzucenia już na wstępie. Działanie takie jest uzasadnione w przypadkach, gdy przedmiotem wniesienia protestu lub odwołania jest kwestia natury formalnej lub proceduralnej, pozostająca bez wpływu na wybór najkorzystniejszej oferty. Przykładem uchybień proceduralnych de facto pozostających bez wpływu na wybór oferty może być sytuacja, gdy po stronie zamawiającego występowała osoba, która powinna być wyłączona z procedury na etapie otwarcia ofert, jednakże mimo jej uczestnictwa wybrano ofertę faktycznie najkorzystniejszą. W obecnym stanie prawnym konieczne jest powtórzenie całej procedury od momentu zaistnienia uchybienia.

W postulat ten wpisuje się też propozycja ograniczenia możliwości wnoszenia odwołań przez wykonawców, jeśli te składane są tylko w celu utrudnienia lub uniemożliwienia skutecznego przeprowadzenia procedury o udzielenie zamówienia publicznego.

Biorąc pod uwagę obecne uregulowania prawne, zasadnym wydaje się też podniesienie progu, powyżej którego dopuszczona jest możliwość stosowania środka ochrony prawnej w postaci odwołania do Krajowej Izby Odwoławczej, na przykład do poziomu 206 tysięcy euro. Strona samorządowa zwróciła również uwagę na problem wynikający ze zbyt długiego, jej zdaniem, terminu na rozpatrzenie przez sąd powszechny skargi na orzeczenie Krajowej Izby Odwoławczej. Zgodnie z ustawą sąd powinien rozpoznać sprawę niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie jednego miesiąca od dnia wpłynięcia skargi do sądu.

Szereg problemów występuje również w zakresie doboru kryteriów oceny oferty. W art. 91 ust. 2 ustawy postanowiono, że kryteriami oceny ofert oprócz samej ceny mogą być również inne kryteria odnoszące się do przedmiotu zamówienia. W szczególności zaliczyć tutaj można jakość, funkcjonalność, parametry techniczne, zastosowanie najlepszych dostępnych technologii w zakresie oddziaływania na środowisko, koszty eksploatacji, serwis oraz termin wykonania zamówienia. Stosowanie tak szerokiego wachlarza przesłanek jest uzasadnione w szczególności w przypadku zamawiania usług. Praktyka pokazuje jednak, że zamawiający, chcąc uniknąć niekorzystnego wydłużenia procedury – między innymi przez protesty i odwołania – nierzadko ucieka się jedynie do kryteriów dających się obiektywnie wyliczyć.

Ponadto w swoich postulatach samorządy lokalne odniosły się do szeregu innych istotnych kwestii, które w ich ocenie wpływają negatywnie na sprawność i efektywność realizacji zamówień publicznych. Wymienić tutaj wypada:

– zbyt długi termin składania ofert w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego na roboty budowlane, w szczególności jeśli chodzi o małe zamówienia;

– konieczność wzywania wszystkich wykonawców do uzupełniania brakujących dokumentów na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy. W tym zakresie proponowane jest, aby w pierwszej kolejności wzywać tylko tego wykonawcę, który uzyskał największą liczbę punktów;

– problem szacowania wartości zamówienia w przypadku realizacji projektów unijnych. Zasadnym byłoby przyjąć rozwiązanie szacowania osobno każdego projektu. Sumowanie zadań o jednorodnym przedmiocie z różnych projektów realizowanych przez jednego zamawiającego oraz dodawanie zadań bieżących jednostki przynosi w konsekwencji ogromne problemy z realizacją i dochowaniem terminów unijnych;

– rozważanie możliwości zmiany art. 145 ustawy, tak aby do zmiany umowy móc stosować przepisy kodeksu cywilnego w sytuacji, gdy wystąpią okoliczności niemożliwe do przewidzenia przez zamawiającego;

– stosowanie zamówień dodatkowych na dostawy w trybie zamówienia z wolnej ręki, a także umożliwienie planowania zamówień uzupełniających na dostawy, bez dodatkowych warunków i ograniczeń, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 7 ustawy. Regulacja ta bowiem obniża skuteczność udzielania zamówień uzupełniających na przykład na dostawy żywności i dostawy leków do szpitali.

Przedstawione problemy, zdaniem strony samorządowej, utrudniają i wydłużają procedurę postępowania w sprawie zamówień publicznych. Dlatego też zwracam się z uprzejmą prośbą o uwzględnienie zgłoszonych postulatów w pracach legislacyjnych.

Z wyrazami szacunku
Ryszard Knosala